

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Jum. an 36 Lei = 72 Cor.
 Trel luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 fil.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrîneli numărul 1 a.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarif.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ

Chestiunea aprovizionării.

— Un strigăt de alarmă. —

Din știrile aduse de jurnale, cum și dela mulțimea de oameni ce mișună pe la „Centrul de aprovizionare” al Consiliului Dirigent, din Arad aflăm că populația din Transilvania nu are grâu de sămânță și tăind pentru hrana zilnică.

Dându-i importanța cuvenită acestei chestiuni am finit să ne adresăm unei persoane competente, dela care am primit următoarele informațiuni privitoare la situația alimentării din Transilvania.

Da, este adevărat, că în urma recoltei slabe, populația din Ardeal și mai ales cea din nordul Transilvaniei suferă din cauza lipsei de făină, ne spune persoana cărei ne adresasem. Cu deosebire în județul Maramureș starea alimentării este dezastruoasă.

S'au luat însă din bună vreme de către Cons. Dirigent, adică de către Direcțiunea aprovizionării din Sibiu măsurile necesare pentru a veni în ajutorul populației. Așa bunăoară încă în Mai s'a convenit între guvernul din București și Cons. Dirigent, ca cerealele cumpărate cu preț maximal în zona militară (teritoriul dintre Tisa și linia din tratatul 1916) ce trec peste nevoile armatei de operații cca 6-7000 vagoane — să fie distribuite populației ardeleni. În acest scop Consiliul Dirigent a înființat în Arad un centru, unde urma să se transporte cerealele din zona militară, să se macine și pe urmă să se distribuie populației din Ardeal. Însă nu numai atât. La timp s'au luat măsuri ca și din Banat, unde după un calcul aproximativ era un prisos de cca 40.000 vagoane cereale, — să se cumpere și adune bucate la „Centrul” din Arad.

Măsurile acestea de prevedere ale C. D. puneau populația, orașele și apoi pe muncitorii stabilimentelor industriale la adăpostul oricărei griji de mâine.

Urma acum, ca cerealele să se transporte, să fie măcinate. În acest scop s'au și făcut angajamente cu diferite mori din Banat și părțile unghurene. Prea frumoasă a fost însă ideea, planul prea mareț ca să se poată executa.

Din zona militară s'au trimis abia a 6-a parte din cerealele contingentate, adică abia 1000 vagoane. Din Banat s'au putut cumpăra abia 2000, laolaltă 3000 vagoane, deci o cantitate neînsemnată pentru a putea face față nevoilor.

Cauza, sau cauzele sunt multe. Cerealele din zona militară vor fi transportate la Budapesta, pentrucă, — se zice „interese vitale române o cer aceasta”,... Se vede că ne sunt mai aproape ai lui Kun Bela ca ardelenii. „Haditermény” a și inundat regiunile din zona militară cu negustorașii ei, iar ce e mai grav, ne spune persoana, — depozitul Consiliului Dirigent din Arad cu cele 1000 vagoane sosite din zona militară, e pus sub sechestru, din ordinul generalului Michăescu.

Pot aștepta Maramureșenii, pot orașele aștepta, pot lucrătorii stabilimentelor industriale, — întâi sunt cei dela Budapesta, căci „așa cer interesele vitale românești”.

Din Banat, unde a fost o recoltă foarte bogată nu s'a putut cumpăra decât abia 2000 vagoane, cu preț maximal Ori proprietarii cu acest preț nu vor să mai vîndă grâul, așteptând să se termine odată cu permisele, dându-se curs liber comerțului.

Situația alimentării este gravă. Nevoia este mare și lipsa arzătoare. Nu ne rămân decât două alternative; sau s'aducem grâu din vechiul regat pentru aprovizionarea Ardealului, sau nu ne rămâne altceva de făcut, decât să se rechiziționeze grâul din Banat.

Cea dintâi soluție, din cauza lipsei mijloacelor de transport, pare a fi irealizabilă, a două însă mai ușor de executat, deși din considerațiuni politice interne trebuie făcută cu mare cumpăneală.

Chestiunea prof. Dante O. German.

Pentru ziua de 28 Oct. s'a conchemat „Eforia școalelor medii” din Deva, spre a dezbate unele agende, între cari figura și chestia „Dante German”. Profesorul dela liceul real din loc, Dante O. German, anume în urma comunicatelor apărute în „Gazeta Transilvaniei”, „Românul” și „Arad Közlöny” s'a simțit îndemnat a cere dela direcțiunea liceului convocarea în ședință a etoriei. În această ședință susnumitul profesor a încercat a lămurii situația lui față de atacurile aduse spunând, că între el și cei dela „Gazeta Transilvaniei” există un proces de „drept privat”, referitor la proprietatea unei sume de bani pe care el și-o revendică șieși. În general întreagă expunerea a fost lipsită de claritate, fapt care a îndemnat pe dr. Iustin Pop membru al etoriei, să-i adreseze întrebarea: „ce anume dorește d. profesor dela eforie?”. La această întrebare susnumitul profesor nu a putut da răspuns lămurit și în deosebi referitor la natura procesului sau proceselor în curgere înaintea forurilor de justiție dela Brașov, contestând între altele că s'ar fi intentat împotriva sa ca inculpat vre-un proces penal; a spus însă că a fost ascultat de judecătorul de instrucție al tribunalului din Brașov, dar în ce calitate, nu știe, ci susține, că devalma cu ceilalți. După îndepărtarea prof. Dante O. German, eforia școlară după o dezbateră, având în vedere dispozițiunile legii din 1883 art. XXX § 37 al. 2 a luat concluzia să se adreseze pe cale telegrafică parchetului tribunalului din Brașov, rugându-l să dea lămuriri referitoare la întrebările: este în curgere împotriva profesorului Dante O. German procedură penală și dacă da, pentru ce infracțiune și în ce stadiu se află?

Aceasta într-o lămurirea situației susnumitului profesor, având în vedere că suscitata lege ordonează în mod imperativ în cazul dacă împotriva vre-unui profesor ar fi în curs urmărirea penală — suspendarea lui. În ce privește atitudinea etoriei, s'a hotărât că îndată după sosirea răspunsului, la caz de răspuns pozitiv, biroul etoriei să atragă atențiunea forurilor în drept asupra situației și dispozițiunilor suscitată. „Gazeta Transilvaniei”.

Un prieten al ziarului ne comunică din Deva, că Eforia școlară de acolo a și primit răspunsul oficios telegrafic, cumcă Dante O. German »a și fost pus deja sub acuză pentru defraudarea alor 25 mii lei».

Declarațiile dlui general Răscanu.

— Chestia reorganizării armatei Situația invalizilor de războiu. Soldele ofițerilor. —

D. general Răscanu, actualul ministru de război, a făcut ziarului „Acțiunea Română” o serie de declarații privitoare la nevoile armatei și pe care le reproducem mai jos, în rezumat.

D. general Răscanu, care a început prin a recunoaște caracterul temporal al actualului guvern, a spus că dsa are ca scop să administreze cinstit și să înlătore toate piedecile ce se vor ivi în serviciile ministerului său.

Toate sforțările ce se vor face în acest sens vor urmări ideea reorganizării armatei noastre de mâine.

În primul rând se va avea în vedere repararea localurilor de cazarmă, aprovizionarea armatei și procurarea echipamentului necesar.

Cu privire la situația ofițerilor invalizi și a soldelor ofițerilor, d. general Răscanu a spus următoarele:

„Vechea lege a pensiilor gradelor inferioare s'a modificat mărindu-se pensiunile cu 34 la sută.

În plus, Ministerul de finanțe plătește pensionarilor o scumpire de trai egală cu pensiunea.

Invalizii ce susțin părinții primesc acum în plus încă 25 la sută cu începere dela 1 Aprilie 1920.

Ofițerii invalizi au fost împroprietăriți cu câte 25 hectare, iar reangajații activi cu câte 7 hectare, la fel cu toate gradele inferioare până la contingentul 1919 inclusiv.

S'au adus îmbunătățiri mari în ceea ce privește soldele ofițerilor.

Chestiunea unificării lefurilor funcționarilor statului, deci și aceea a ofițerilor este în studiu cu celelalte departamente.

Situația ofițerilor foști prizonieri este lămurită la aproape trei sferturi din ofițeri. În un timp relativ scurt, dela 1 Ianuarie și până acum, s'a aranjat situația a circa 3.000 de ofițeri.

Cercetarea și discuția reclamațiilor s'a terminat.

Situația ofițerilor din ținuturile alipite se clarifică pe măsură ce se prezintă. Cu ofițerii de rezervă nu s'a început încă.

Arsenalul armatei funcționează aproape ca înainte de războiu; de asemeni și pirotehnica. Pulberăria a suferit însă foarte mult.

Actualmente se lucrează intens la repararea acestor stabilimente cu o parte din mașinele evacuate din Ungaria. Părerea mea este însă că industria militară a marelui regat trebuie să se organizeze în regiunile industriale unde sunt minereuri, cărbuni, etc. (cum ar fi Ardealul și Banatul) și pe baze de mari întreprinderi private protejate și controlate de stat. Această puternică organizare ne-ar asigura un caracter de independență economică.

Stabilimentele noastre pur militare vor servi numai pentru lucrări speciale, pentru lucrări de experiență și pentru lucrări cu caracter strict secret.

În chestiunea reorganizării intendenței s'au luat măsuri să se înființeze o școală de intendență pe lângă școala superioară de război.

Cu privire la reorganizarea armatei a încheiat d. general Răscanu, chestiunea e în studiu. Rezolvarea ei depinde însă de împrejurări, întru cât e strâns legată de încheierea păcii.

Spre o nouă administrație.

— Spovedaniile unui secretar. Datorii față de săteni. Cum să ne purtăm cu ei. Cetiți și vorbiți românește, români. —

Am arătat că domnul „notar“ a murit. Să stăm acum de vorbă cu domnul „secretar“. Și acuma te întreb ce-ai făcut tu d-le „secretar“ în timp de jumătate an în satul tău, unde ai găsit amarul și părăginierea? Și vrând nevrând va trebui să-mi răspunzi:

— „Nimic. Imi scriu numele așa cum m'a învățat tata și încolo merg pe drumul bătătorit de alții. Spinarea de cauciuc e bună și și prețuită mai bine ca ori care alt merit. Inghit, ce primesc dela alții, iar când nu primesc nimic, fac eu pe cei mai mici ca mine să înghită și să tacă.“

Așa imi vei răspunde și-ți dau dreptate. În scaunul în care șezi tu, șed și eu și acelaș răspuns ți l-ași da și eu, de mi-ai pune tu aceeaș întrebare. De dragul ogașei vechi trecem pe lângă drumul nou și nebătut și preferind să fim huiduiți, atunci când am putea fi iubiți de toți aceia, cari au suferit și-au îndurat, în vremea când noi dormeam în puful pernelor moi și calde. Inghitim mereu hăpurile, ce ni se aruncă cu punctuositate cronometrică și ne mulțumim, că puvoiuil a trecut și nu mămai chiamă „notar“ ci „secretar“. Intocmai cum ai lua zeghea de pe un cioban și i-ai da o șubă și atunci numai e cioban ci păcurar.

Drumul pe care mergem astăzi însă va trebui zăgăzuit și nu va fi rău dacă vom face calea întoarsă la locul de unde am plecat și atunci pleca-vom pe drumul cel nou, fără răspântii, dar plin de husdoape, pe drumul ce duce la administrația nouă și care va face să nu fii punctul negru în ochii sătenilor, să nu fii mereu huiduit, ci să fii mândru de numele de „secretar.“

Pentru ca să putem ajunge aci, va trebui însă domnule secretar, ca ție să nu-ți fie rușine să stai de vorbă cu sătenii tăi, să nu te sfiști a merge în mijlocul lor cu un dram de învățatură și din prisosul cuminteniei tale să arunci și celor întunecați o fărâma de lumină. Și să nu-ți închipui, că menirea ta e, să fii viespele nesătul și fără sațiu al satului în care te mândrești, că tu-i ești „capul.“

Și va mai trebui să te desbari de obiceiul rău de a fi cu spinarea încovoată și să nu-ți fie frică a spune părerile, ce le ai chiar și domnului administrator al plasei, care cu toate că se va supăra pe tine accentuând mereu, că e mai „Diplomat“, dar cu timpul îi va trece, se va obicinui să nu mai vadă spinări de cauciuc și cu toată divergența noastră de păreri o să vă împrieteniți mai târziu. Și să-i mai spui, că cu toate că e mai „Diplomat“, dar tu poți avea părerile tale individuale mai bune și să-i aduci aminte, că diplomații își au ei meritele lor, pe cari nu le contestezi nici tu, nici altul, dar feciorul pâlmașului din Humulești n'a fost diplomat și tot a lăsat o dără de lumină în urma lui, iar Ion Ursu din Albac abia-și știa pune numele pe hârtie și tot a stat de vorbă că împăratul și a făcut mai mult, de cât ar fi putut face șapte diplomați din vremea lui.

Acesta trebuie să-ți fie primul pas pe drumul cel nou — domnule secretar. — Iți va fi greu, nu-i vorbă și vei fi înjurat din multe colțuri, dar vei ajunge acolo, eă vei fi și tu cineva, nu vei mai fi câine fără stăpân, nu vei fi copilul nimănui și robotășul tuturor.

Vei arăta, că nu e necondiționat nevoie să-ți îngropi capul în cifre — și tragerea rubricilor nu e condiția sine qua non la un secretar, care trebuie să fie și el o persoană cu meniri mai înalte și reformarea socială a unui sat o va putea face cu mult mai cuminte pe alte căi decât prin perchiziții, rechiziționări sau execuții. Cei cari au comănduirea peste tine, vor trebui să recunoască, că funcția ta e atât de multilaterală și atât de fără căpătâi. Dela jandarm și judecător mergi până la veterinar, ca să te pomenești a fi inspector de finanțe și gornic de păduri.

Ni se va lua din cârcă multilateralitatea muncii seci și fără de vlagă, ca în schimb

să ni se dea teren liber pentru probleme sociale, ce nu intrau în cadrul de muncă al secretarului.

Preotul și învățătorul nu ajung pentru luminarea celor, ce o mie de ani au învățat carte românească numai pe apucate și în umbră, să nu fie văzuți de nimeni. Chemarea ta este — domnule secretar — să începi în primul rând opera măreață a luminării popoului. Tu l cunoști cu mult mai bine, mai bine chiar ca preotul și învățătorul, căci ție în fiecare zi îți bate la ușă. Tu îi cunoști mai bine și bucuria și năcazul.

Și ușurat fiind de robota zilnică prin faptul, că agendele poliției le va îndeplini poliția, iar contravențiile fără de număr le va isprăvi judecătorul, nu-ți va fi cu greutate să aduni sătenii, să le arăți tâlcul cărților de legi și nu-ți va fi spre greutate să te apropii de câte un cămin oropsit, pentruca să cauți durerile, ce mai totdeauna au și vindecare. Și fii sigur, că preotul și învățătorul tău, — cu care ești în vecinică ceartă și ură — sau din păcatul tău sau din zavistnicia celorlalți — îți va fi ajutor și povățuitor credincios în munca aceasta.

Și vei ajunge acolo — domnule secretar — că te vei simți mai bine, că nu mai ai spinare de cauciuc, seara când vei veni acasă dela cărciuma, în care vei fi rătăcit din întâmplare, vântul nu-ți va abura în urechi: „tâlharul“, iar domnul administrator al plasei nu-ți va mai aduce aminte, că e mai „diplomat“, ci va recunoaște, că ai avut dreptate și va vedea el însuși, că nu ai spus decât umilul adevăr: „l'humble verité“ vorba celor, ce ne-au desrobît din vitregia năcazurilor și ne-au dat puțința să ne gândim la o nouă viață cu un nou soare și cu mai multe flori.

Nu uita însă, că drumul pe care trebuie să apuci, e spinos și cu multe măracini. Vei fi batjocorit și huiduit chiar de multe ori și răsplata îți va fi puțină. Cei mulți nu vor veni să-ți așeze pe frunte cununa de lauri. Vei avea însă mângăierea, că după câțiva ani îngropați în noaptea veșniciei, vei vedea răsărind rodul muncii tale și-ți va trăsări inima văzând, cum pe ogorul întelenit, acoperit de buruieni, răsare lumina înțelegerii și a frăției...

Bine înțeles, că pentruca să poți lumina pe alții, îți va trebui mai întâi ție o făclie, care să te facă, dacă nu să strălucești, dar cel puțin să luminezi. Și de aceea să nu-ți fie rușine a lua o carte românească în mână și să nu te sfiști a o deschide și a ceti din ea, celor ce nu sunt în stare să pătrundă tâlcul cărților cu slovă nouă. Și să nu zici și tu ca un coleg de pe valea Murășului, care-mi spune cu fruntea ridicată, că „e prostie să citești literatură“.

Și încă una. Atunci, când te întâlnești cu vre-un coleg de-al tău, nu te sfătui cu el în limba celor ce s'au dus pe malurile Dunării albastre. Înțelege-te cu el în limba celor ce te-au alintat și te-au crescut, căci altcum o să te pomenești ca mâne, că va ieși un nou „Domnul notar“ pe care îl va chema tot Văleanu și va fi tot din Lunca — pe lângă singura deosecire, că va purta titlul de „Domnul secretar“.

Nicolai Giurgiu,
secretarul cercului Moroda.

Prețurile oficiale ale porumbului

In baza ordonanței No 978 din 20 Octomvrie 1919 a Direcțiunii Aprovizionării, Sibiu prețurile porumbului (recolta anului 1919) s'au stabilit după cum urmează:

Noemvrie	100 kg. porumb cu tuleu	50.—	sfărâmat	70.—	c.
Decemvrie	100 „ „ „ „	55.—	„	75.—	„
Januarie 1920	100 „ „ „ „	60.—	„	80.—	„
Februarie	100 „ „ „ „	65.—	„	85.—	„
Martie	100 „ „ „ „	70.—	„	90.—	„
Aprille	100 „ „ „ „	75.—	„	100.—	„

Prețurile s'au stabilit pentru producători, loco, gara de imbarcare. Porumbul este imobilizat în mâinile producătorilor.

Răspunsul Consiliului Dirigent în chestia liceului rom.-cat.

Ieri a sosit la prefectura orașului răspunsul C. D. la recursul dat de comunitatea bisericească rom. cat. și raportul dlui prefect dr. R. Veliciu, referitor la închiderea cursurilor la liceul cu limbă de propunere maghiară, cursuri deschise contra dispozițiilor dlui prefect și fără a se îndeplini condițiunile fixate de Cons. D.

Consiliul Dirigent a răspuns că susține toate dispozițiile principiare ce le-a comunicat cu privire la înființarea liceului cu limba de predare maghiară și constată că din cei 25 profesori cuprinși în lista prezentată de comunitatea bisericească 16 profesori sunt din teritor strein și astfel nu pot fi acceptați. Consiliul Dirigent nu admite deschiderea cursurilor la acest gimnaziu de cât numai în cazul când vor fi îndeplinite condițiile comunicate.

D. prefect dr. R. Veliciu a făcut ieri în chestia liceului rom. cat. următoarea declarație:

Azi am primit telegrafic decizia Consiliului Dirigent, prin care privitor la recursul făcut de proprietarii liceului romano-catolic, mi-se aduce la cunoștință că susține întru toate dispozițiile principiare și condițiile fixate în decizia originală și că în nici un caz nu se va permite vre-o abatere.

Proprietarii liceului romano-catolic vor trebui deci să îndeplinească toate condițiile ce li s'au comunicat, altfel liceul nu va putea fi deschis.

Consiliul Dirigent a constatat că din din cei 25 profesori amintiți, 16 nu s'au născut pe teritorul administrat de C. D. și astfel nu pot fi numiți profesori, nici chiar în cazul când ar dispune de dreptul de a domicilia pe acest teritor.

Cu privire la ceilalți 9 profesori, direcția liceului va trebui să dovedească cu acte dela autorități că s'au născut și au drept de a domicilia în acest teritor.

În caz că liceul catolic va îndeplini și toate celelalte condițiuni, voi permite deschiderea lui. Intre altele va trebui să se arate cine anume va preda limba și literatura română. Afară de acestea mai trebuiesc îndeplinite și condițiunile cu privire la predarea istoriei și geografiei românești. În caz când direcția liceului nu va îndeplini toate condițiunile în baza ordonanței C. D. nu se va permite deschiderea liceului.

Cei 16 profesori neacceptați sunt: Ioan Burian fost director al liceului de stat ungu-resc, dr Ioan F. Barna, dr Andrei Balog, dr Emeric Beretzky, Ferdinand Bartha, A. Fischer, Andrei Kamenetzky, Victor Kara, Ladislau Király, dr Nicolae Krenner, Alexandru Lejtényi, dr Martin Metzger, Iosif Mikus, Antoniu Palotay, Desideriu Sima și vâd. Pavel Sváby.

— Abonații cari își schimbă domiciliul sunt rugați, ca deodată cu noua adresă să ni-o comunice și pe cea veche, căci în caz contrar expedierea sufere întârziere.

Teatru, Muzică, Cinematografe.

Teatrul APOLLO
In 6 și 7 Noemvrie

Jertfa mare

dramă socială în 1 acte.

In rolul principal: Thea Sandten.

Teatrul URANIA
In 6 și 7 Noemvrie

După romanul Margaretei Böhme

Zicand ureiimei căzute

Dramă de moravuri în 3 acte
Aranjat de Richard Oswald
In rolul principal: Erna Merano.

INFORMAȚUNI.

— Ședința comisiei administrative a orașului cu drept de municipiu Arad a fost convocată pentru Marți, 11 Noemvrie, orele 9 dimineața. Sunt invitați a participa toți membrii comisiei.

— Suntem informați că d. ministru de război a prevăzut un proiect de lege pe care l-a prezentat M. S. Regelui pentru numirea în funcțiunile de birou, la școala militară ca profesori și ofițeri actualmente invalizi.

De asemenea foștii plutonieri vor fi numiți la cercurile de recrutare.

— D. ministru de război fiind informat că multe văduve de război, mai ales dela sate n'au primit pensia ce li s'a atribuit a luat grabnice măsuri de îndreptare.

În primul loc de comun acord cu d. ministru de interne.

S'a dat însărcinare la 15 funcționari ai ministerului de interne și la alți 15 ofițeri controlori ai ministerului de război care se vor duce prin comune pentru a verifica veracitatea reclamațiilor.

Acolo unde plățile sunt în restanță, ele se vor achita iar cei vinovați de această neglijență vor fi pedepsiți.

— Ministerul de război a luat dispoziția ca Palatul Artelor din parcul Carol să fie transformat în „Palatul Invalizilor”.

— Tipografiu din Sibiu continuă greva neajungându-se la o înțelegere cu patronii. Ei cer o sporire de salar de 60 procente.

— Cetim în „Gazeta Transilvaniei” următoarele:

„17 vagoane de cărbuni furate. Din gara Sighișoara aflăm că s'au furat 17 vagoane de cărbuni destinați pentru Brașov.

Au fost furate și persoanele care însoțeau vagoanele în chestie? (N. R.)

— În nr. 85 al ziarului nostru s'a publicat un articol venit din afară, prin care se aduceau oarecare acuzațiuni dlui Traian Suci, primpretor în plasa Halmagiu.

Prefectura județului Arad orânduind o anchetă, a constatat că toate acuzațiile ce i se aduceau dlui T. Suci sunt neîntemeiate, domnia sa fiind un funcționar model, pentru care prefectura i-a adus laude.

Luăm cu plăcere act de rezultatul anchetei, și regretăm că am fost induși în eroare.

— Un preot sosit ieri în Arad, s'a prezentat la redacția noastră, plângându-se împotriva purtării lipsite de cea mai elementară bunăcuviință, din partea unor soldați, în timpul călătoriei cu trenul.

P. S. Sa roagă pe cei în drept, să atragă atențiunea soldaților să se abțină pe viitor de a face comentarii pe seama călătorilor în tren și mai cu seamă să fie cuviincioși, când se exprimă despre religie și preoți.

— Teatru orașenesc. Luni, 10 Noemvrie 1919, ora 7 și jum. seara, mare reprezentație dată în folosul invalizilor de război.

Program fenomenal al profesorului Melidis, supranumit Regele Demonilor, Magie, Iluziuni, Hipnotism, Mnemotehnică.

Isabela Melidis, în frumoasa iluziune Amalajul misterios.

Vanda Melidis în etate de 4 ani cu iluziunea Corabia lui Noe.

Decoruri și aparatele cele mai moderne. Biletele în fiecare zi la casa Teatrului.

— Domnișoară, diplomată Paris, autorizată Minister, predă franceza de preferință printre români.

Adresa: Levirac Românul.

Rezultatul alegerilor în Ardeal.

Jud. Brașov.

Brașov: Părintele protopop dr. V. Saftu 1402 vot ales
A. Vlaicu 330

Feldioara: M. A. Popovici ales
Săcele: Dr. Voicu Nițescu ales
Jud. Cojocna.

Cluj: Dr. E. Hațiegan ales
Dr. Aurel Socol "

Ibău: Dr. I. Giurgiu "

Hida: Dr. E. Hațiegan "

Mănăsturul ungiuresc și Bedeie:
Preotul A. Munteanu ales

Moci: Dr. Sever Dan "

Ormeniș: Dr. Al. Rusu "

Teaca: Dr. Eug. Bran "

Jud. Caraș-Severin.

Oravița: Dr. Cigăreanu ales

Făget: Dr. George Gârda ales.

Moldova-nouă: Ioan Micioni "

Reșița: Eugen Muntean "

Bocșa: Tiberiu Brediceanu "

Jidovin: Dr. Caius Brediceanu "

Teregova: Dr. Aurel Vălean "

Bozoviciu: Dr. Ioan Sârbu "

Urmeniș: Ioan Simu "

Balinț: Victor Biberia independent ales.

Caransebeș: Dr. Alexandru Morariu

(disident) cu majoritate de 1500 voturi

Andrieu Ghidiu, protopop.

În Sacul, Orșova și Crașona balotaj.

Jud. Bichiș.

Ciaba: Rabovski (candidatul slovacilor) ales.

Jud. Bistrița-Năsăud.

Năsăud: dr. Victor Onișor, secretar de stat ales.

Jud. Odorheiu.

Odorheiu Iosif Fáy ales.

Ocland: Moise Petó ales.

Paraid: Găvrilă Szabó ales.

In Baia Mare: Dr. Vasile Lucaci ales

Iudin: inginer George Lungu 1654 voturi ales.

Dr. Dragomir candidat oficial 257 voturi a căzut.

Murășosorheiu: dr. Aurel Banciu ales.

Band: Nicola Vulcu ales.

Ineul mare: Ioan Montani ales.

Sângeorgiu: Alexandru Lupean ales.

In Bucovina.

O telegramă din Cernăuți anunță că alegerile în Bucovina pentru Adunarea deputaților s'au terminat ieri la ora 6 p. m.

Candidații partidului democrat al Unirii de sub șefia dlui Nistor au fost aleși pretutindeni, în Cernăuți ca și în restul Bucovinei.

În Cernăuți au fost proclamați aleși dnii Teofil Simionovici, dr. Vasile Marcu și Norbert Chiper.

Candidații independenți din Bucovina au intrunit un număr foarte restrâns de voturi, deși abținerile sunt socotite numai la 25 la sută.

Alegerile s'au făcut în cea mai deplină liniște. („Viitorul”).

In vechiul regat.

București 5. Aseară la ora 6 s'au închis toate urnele din țară. Până de seară la ora 6 rezultatele vor fi totalizate pe județe. Până Joi la ora 6 seara președinții de tribună trebuie se comunice rezultatele definitive ale alegerilor.

O problemă actuală.

Ravagiile războiului mondial au lăsat în urma lor multe dureri și multe răni, nevindecate încă de tot.

Fiindcă națiunea — înțeleg aci pe cea română — are o îndoită necesitate de un organism sănătos și fizic puternic — singurul care poate condiționa greua rezistență în timpinată în lupta vieții pe calea progresului, — cred că „Crucea Roșie” poate în primul rând a veni în ajutorul populațiunii, urmându-i — dacă se poate în același timp — înființarea și organizarea instituțiilor sportive etc.

„Societatea națională de Crucea Roșie a României recunoscută prin Monitorul oficial No 277 din 15/III 915 — care și-a întins cercul de activitate și peste hotarele vechiului regat, înființând filiale și în ținuturile desrobite: Ardeal, Bucovina — Basarabia — designând ca Centrală peste aceste filiale, pe cea din Brașov.

Aceasta din urmă a procedat la înființarea și organizarea de filiale conform statutelor cuprinse în regulamentul filialelor — întocmit pe baza legii și statutele societății.

Dna Maria dr Botiș din Arad a primit autorizațiunea — ca să înființeze în localitate filiala „Crucei Roșii”.

Realizarea acestei instituții ar fi foarte de dorit pentru Arad și credem că dna Maria dr Botiș — în baza experiențelor din trecut — va înțelege menirea frumoasă ce o așteaptă cei mulți dela activitatea pe care dsa o va desfășura.

E acum rândul înaltei societăți a societății arădane și din împrejurime ca instituțiunea ce trebuie să ia ființă, să fie îmbrățișată cu toată căldura pe care o merită această nobilă instituție.

Distribuirea lemnului de foc.

Distribuțiile de lemn de foc pentru cea mai mare parte din oficialitate, s'a făcut. Greutățile de comunicație și mișcările de trupe împiedecă livrarea promptă. Chiar și oficialităților cari s'au anunțat mai târziu decât la termenul fixat prin ordonanță, li s'a distribuit lemne și dacă nu în măsură suficientă, cauza este că producătorii și livranții n'au contractat cantități suficiente. Pentru a putea fi promovate transporturile oficialităților exmisul resortului de comerț împreună cu reprezentanții C. F. din Cluj a convenit de acord ca aceasta direcțiune să pună în funcțiune mai multe garnituri speciale pentru transporturile lemnului oficialităților, precum și celuilalt comerț intern cu lemne.

Aceste garnituri în lipsa de cărbuni vor fi încălzite cu lemne de foc procurate prin comerț liber dela fiecare producător într-o parte procentuală a livrării sale fără însă ca direcțiunea CFR. să urce taxale de transport pentru oficialitate. În ce privește prețul lemnului de ars trebuie să se simtă o scădere a prețului deoarece peste 70 procente a producției este pusă la dispoziția comerțului intern. Cauza scumpirii continue pare a fi însă scăderea continuă a coroanei. (Biroul presei).

Cenzurat. L. Luca.

Mulțămită publică.

Tuturor prietenilor și cunoscuților, cari din prilejul mutării la cele vecinice a neuitatei mele soții și respective mamă, ne-a mângâiat prin telegrame, scrisori, cununi și participare în persoană la actul înmormântării, — pe aceasta cale le exprimăm adânc simțitele noastre mulțămite.

Amabilitatea doamnei și dlui Dr. Vasile Avramescu, manifestată față de noi și de astădată, niciodată nu o vom uita.

Mariaradna, la 6 Nov. 1919.

Dr. At. Brardean și iii.

PRIMĂRIA ORĂȘULUI CU DREPT DE MUNICIPIU ARAD.

Nr. 1442—1919 pm.

CONCURS.

Se deschide concurs la postul de inspector a asilului orfanilor orășenesc, care se va complini cu începere de 15 Noiembrie c.

Pot concura la acest post doamne văduve sau domnișoare, cari pot dovedi că au terminat cel puțin 4 clase civile.

Vor fi preferite concurențele cari dovedesc pregătirea mai superioară.

Retribuția: Salar lunar 300 cor., vipt, o cameră, luminat și încălzit. Indatorirea: îngrijirea permanentă a fetițelor, educarea și instruirea lor.

Recursele adresate dlui primar dr. Ioan Robu se vor înainta în biroul directorului orfanilor (str. Kiss Ernő Nr. 4 c.). Se vor alătura atestat de botez, atestatele școlare, de moralitate și sanitar.

Termenul de concurs s'a fixat inclusive 12 Noiembrie.

Lămuri amănunțite se pot primi dela direcțiunea azilului.

Arad, 4 Noemvrie 1919.

Dr. Ioan Robu m. p.
primar.

Pi 665

REGATUL ROMÂNIA. :: PRETURA PLASEI BELIU, JUD. BIHOR.

Nr. 804—1919

CONCURS

Pentru posturile de medici cercuali din *Beliu* și *Uguriș* să publică concurs.

Recurse ajustate în regulă sunt a se înainta până la 15 Decembrie 1919 subscrisului primpretor.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt deja asigurate prin art. de lege XXXVII. din anul 1908 și prin statutele județene.

Beliu, la 31 Oct. 1919.

Alexandru Fildan
primpretor.

Pe 662

Se caută

pentru imediată angajare

un corector-traducător,

care cunoaște perfect limbile română, germană și maghiară.

Persoana angajată va fi încredințată și cu lucruri de birou la administrația institutului.

Ofertele cu indicarea pretenziunilor să se trimită

la Administrația ziarului
„ROMÂNUL”.

ATELIER DE ZINCOGRAFIE.

EXECUTĂ CLISEE DUPĂ DESEN (LINIAR) DUPĂ FOTOGRAFIE (AUTOTYPIC) FOTO-LITO etc. COMENZILE SE PRIMESC LA:

TIPOGRAFIA CONCORDIA SOC. PE ACȚII SECȚIA ZINCOGRAFICĂ, ARAD, STR. ZRINYI 1/a.

Cețiți și răspândiți ziarul

„ROMÂNUL”

Un tânăr român

voind să se prepare pentru Cursul II. și III. comercial și dorind să ia ore private, caută un profesor sau un tânăr vărsat în cunoștințele comerciale. Adresa la adm. ziarului.

Ci 662

Comerciant inteligent

român, cu praxă de cancelarie, în etate de 32 ani, posedă limba română, germană și maghiară perfect în cuvânt și scris, caută pozițiune. Adresa la adm. „Românul”. Se 660

Lucrători cârnățari

și specialiști în fabricația salamului angajăm imediat în condițiuni bune. Doritorii se vor adresa: Fabrica Frații Cumpănașu Craiova. Fa 657

Croitoreasă venită din Craiova

roagă onor. Doamne Române din Arad și județ a vizita atelierul ei din str. Kálvin János Nr. 7-9 unde se execută paltoane și rochii cu gust după modele Franceze și Engleze. Rog. onor. Doamne a-mi acorda binevoitor lor concurs. Wi 653

Cu stimă: Elena Winterstein.

BIBLIOTECA „IUBIREI DE NEAM”

No 23 *Miron Axinte*. Frăția Moldovei Unite. Partidul naționalist democrat . . . . . Lei — 60

No 24 *Miron Axinte*. Cum trebuie să fie o școală românească . . Lei 1-20

No 25 *Miron Axinte*. Noua organizare naționalist-democrată . Lei — 50

De vânzare la: LIBRĂRIA „CONCORDIA” Arad, strada Francisc Deak numărul 39.

ALEXANDRU WARTENBERG

cojocar ARAD, STR. FRANCISC DEAK No 2

(Vis-à-vis de Librăria „Concordia”).

Primește ori ce lucrare atin-gătoare branșei sale, vâpșește blăni etc. Wa 610

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

LUDOVIC BAUMANN, comerciant de butoaie. :: Arad, Piața Libertății No II. Ba 553-20

CUMPAR

ÎN ORICE CANTITATE SĂRMĂ DE FIER PENTRU LEGATUL PAIELOR. (Le 579)

IULIU LENGYEL
MĂESTRU-LĂCĂTUȘ. .: PIATA BOROS-BENI No 2.

Unsoarea Canada

stârpește în câteva zile erupțiunile și mâncărurile pricinuite de sudori, călduri de vară, de râie și așa mai departe.

Prețul unei tighelițe 10 coroane.

Preparatele de sus le prepară conducătorul farmaciei RÓZSNYA Y.

IULIU ASMANY, farmacist

A R A D, colțul pleței Libertății și colțul străzii Eötvös. Ro 204-40

P. T.

Eu onoare aducem la cunoștința onorabilului public că

ATELIERUL NOSTRU DE ZINCOGRAFIE

I-am deschis, având la conducere un specialist care și-a câștigat practica în cele mai renumite ateliere din străinătate. Astfel am ajuns în plăcuta situație de a putea executa prompt orice lucrare atin-gătoare de aceasta branșă pe lângă prețuri convenabile. Executăm clișee după desemnurile cele mai fine. Autotypie după fotografie. Foto Lito, etc. Comenzile se vor adresa:

TIPOGRAFIA „CONCORDIA”

soc. pe acții secția Zincografică

ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD STR. ZRINYI 1/a. TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de culc, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeele, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funebrale se execută cu cea mai mare urgență

Serviciu prompt. Prețuri moderate.

